

4. „Béke veletek!”

„Eljött Jézus, megállt középen, és azt mondta nekik: »Békesség nektek!«” (Jn 20,19).

Ez a vers elegendő volna ahhoz, hogy megértsük: a békesség bennünk, közöttünk, az egész világon a Feltámadott ajándéka, az az ajándék, melyért Ő már megfizetett szenvedésével és kereszthalálával. A béke annak az igazságnak a szíve, melyet Krisztus mond és ad nekünk. A feltámadt Jézus jelen van a tanítványok között, hogy ezt mondja: „Béke veletek!”. A békesség annak a szónak a foglalata, amit Krisztus mond nekünk; annak a Szónak, melyet Krisztus, Isten Igéje az evangélium lényegében mond ki közöttünk. Krisztus az ő békéjét a Lélek lehelésében mondja ki nekünk: „S miután ezt mondta, rájuk lehel, és így szólt hozzájuk: »Vegyétek a Szentlelket!«” (Jn 20,22) Ez után a lehelés után adja Jézus a tanítványoknak a bűnbocsánat, a kiengesztelődés szolgálatának küldetését: »Akiknek megbocsátjátok bűneiket, bocsánatot nyernek; akiknek pedig megtartjátok, azok bűnei megmaradnak.« (20,23)

Az Egyház megkapott mindent, ami lehetővé teszi, hogy testvéri közösségben élhessünk, ahol Jézus jelen van és szól hozzánk, békét adva nekünk a kiengesztelődésben, mely erősebb bármelyikünk bűnénél, erősebb megosztottságunknál. Olyan kiengesztelődés, mely megszabadít minket a bűntől, hogy a szeretet közösségében élhessünk, ami a Feltámadott Lelkének és az Atya Lelkének ajándéka.

Szent Benedek a monostor életének elrendezését azzal a kéréssel vezeti be, hogy keressük és kövessük a békét, megértjük, valójában nem kér mást, mint hogy keressük Krisztust, aki meghalt és feltámadt értünk, és kövessük őt az ő szeretetében, mint akiket a Szentlélek lehelete éltet és újra és újra megelevenít.

Nem kereshetjük többé a békét anélkül, hogy ne keresnénk Jézus Krisztust; és nem követhetjük anélkül, hogy ne Őt követnénk. Amikor nincs békességünk önmagunkban vagy egymás között, – és be kell ismernünk, hogy gyakran van ilyen – akkor az igazi kérdést, kell feltennünk: hogyan térhetünk vissza, hogy intenzívebb kapcsolatunk legyen az Úrral, hogy jelenlétét intenzívebben felismerjük, szavát intenzívebben hallgassuk. A teljes monasztikus életet Szent Benedek ennek a szolgálatába állítja, hogy mindannyiunknak és a közösségeknek segítsen mindenben és mindig megélni az Úrral ezt az intenzív kapcsolatot, aki jelen van közöttünk, és azt mondja nekünk: „Békesség veletek!”.

Alapvetően az imádságról van szó, arról, hogy a szívben és a közösségben olyan imádságot ápoljunk, amely élteti ezt az intenzív kapcsolatot Krisztussal.

A 2024. január 21-i Angelusában Ferenc pápa azzal a kéréssel nyitotta meg az imádság évét, mely a 2025-ös jubileumra felkészít, hogy „fokozzuk az imádságot,

hogy felkészüljünk arra, hogy jól megéljük a kegyelem ezen eseményét, és megtapasztaljuk Isten reménységének erejét”.

Mit jelent az, hogy intenzívebben kell imádkoznunk? Értjük, hogy szükségünk van rá, de gyakran szűkítjük az intenzitást inkább az imádság mennyiségére, mint minőségére. Az egész monasztikus hagyomány alapvetően az ima intenzitását akarja ápolni bennünk, hogy aztán, mint egy lángot, továbbadjuk a világnak.

Az elmúlt nagybőjt alatt gyakran elmélkedtem a Lukács szerinti szenvedéstörténet egyik szaván, ahol az áll, hogy Jézus, „a halállal tusakodva (agóniában) még buzgóbban imádkozott. A verejtéke olyan lett, mint a földre hulló vér cseppjei.” (Lk 22,44) Azon gondolkoztam, mit jelentett Jézus számára, hogy intenzívebben imádkozott? Az itt használt görög kifejezés az *'ektenesteron'* pont azt jelenti, hogy „intenzívebben, nagyobb feszültséggel”. Eszembe jutott, amit Benedek a Regula elején kér tőlünk: könyörögjünk az Úrhoz, igen állhatatos imádsággal hogy hivatásunk beteljesedjen: „*instantissima oratione*” (RB Prol. 4).

Jézus éppen ezt mondta az apostoloknak, akik követték őt a Getszemániba: »Imádkozzatok, hogy kísértésbe ne esetek!« (Lk 22,40). Röviddel azután, hogy elkezdett vércseppeket verejtékezni, melyek a földre hullottak, odament a három tanítványhoz akiket kiválasztott, hogy a közelében maradjanak; és mivel alva találta, felébresztette őket, és így szólt: »Keljetek föl, imádkozzatok, hogy kísértésbe ne esetek!« (Lk 22,46).

Jézus azt akarta, hogy a tanítványok osztozzanak az ő imádságának az intenzitásában. Nem annyira azért, mert szüksége volt rájuk, hanem saját maguk miatt, hogy ők ne kerüljenek kísértésbe, vagy inkább: hogy ne kerüljenek egyedül, Isten támogatása nélkül kísértésbe, anélkül, hogy az Atyára bíznák magukat, ahogy Jézus tette, az Atyától kapva vigasztalást, erőt és békességet a szenvedés elviseléséhez és a kereszthalálhoz. Megdöbbenő, hogy Jézus milyen békével kelt fel a Getszemániban elmondott imádság után, annak ellenére, hogy a legrosszabb még hátra volt. Addigra azonban már megkapta az Atyától a mélységes béke ajándékát, azáltal, hogy engedelmesen és bizalommal adta át önmagát az Atya akaratának.

Az imádság intenzitása nem különleges tulajdonságokat vagy erősségeket kér tőlünk, hanem egyszerűen csak azt, hogy tegyük az imába mindazt a vágyat, szükségét, ami a szívünkben ég, de amit gyakran elfojtunk lustaságból, hanyagságból, vagy mert ezer más dolog elvonja a figyelmünket. Az imádság intenzitása kapcsolati kérdés: annak tudatosítása, hogy kik vagyunk mi és ki az Úr. Az ima akkor válik intenzívvé, ha igazán átadjuk magunkat úgy ahogy vagyunk, minden emberrel, barátal vagy ellenséggel együtt, akik életünk részei; ha Isten elé helyezük magunkat, egy olyan Isten elé, aki jelen van, aki mindig vár és meghallgat minket, ahogy az Atya mindig meghallgatta Jézust.

Arra vagyunk meghívva, hogy úgy imádkozzunk, ahogyan Jézus Lázár sírjánál: „Jézus pedig fölemelte szemeit, és így szólt: »Atyám, hálát adok neked, hogy meghallgattál. Én ugyan tudtam, hogy mindenkor meghallgatsz, csak a körülálló népért mondtam, hogy higgyék, hogy te küldtél engem.«” (Jn 11,41-42)

Nemcsak azért mondta ezt, hogy higgyünk, hanem azért is, hogy úgy imádkozzunk, ahogy Ő tette: hogy imádkozva higgyünk, és hittel imádkozzunk; vagyis, hogy belépünk az Ő és az Atya szeretetkapcsolatának intenzitásába, de a többiekkel megélt kapcsolatának intenzitásába is, amilyen az Ő baráti kapcsolata volt Lázárral, Mártával és Máriával.

Jézus intenzív imádsága nélkül nem tudjuk követni őt abban a hivatásban és küldetésben, amelyet ránk bíz, bármi legyen is az. Enélkül az imádság nélkül nem válhatunk a megváltás eszközeivé, az ő evangéliumának és Isten Országának hírnökeivé. Jézus ezen intenzív imája nélkül nem lehetünk békeszerzők.

Jól megvilágítja, ahogyan Szent Benedek arra kéri a közösséget, hogy miként fogadjanak minden vendéget, aki a kolostorba érkezik: „Először együtt imádkozzanak, és csak azután váltsanak békecsókot. Ezt az ördög cselvetései miatt.” (RB 53,4-5)

Itt is csak az igazságban válhatunk eggyé igazán, de csak az az igazság, ami nem oszt meg, az az Istentől kért béke, a testvéri közösség, melyet az Úrtól kell kérnünk, mindig elfogadva Krisztust, hogy minden találkozásban és helyzetben azt mondhassa nekünk: „Béke veletek!”.

Szent Benedek arra kér bennünket, hogy még a közösségben élő testvérekkel szemben is folyamatosan éljük át újra azt a fajta befogadást, mely az igazi békét kívánja közöttünk. A Regula 4. fejezetében arra int bennünket, hogy „ne adj színlelt békecsókot” (RB 4,25) Minden bizonnyal mindenekelőtt az eucharisztika magunkhoz vétele előtti békecsókra gondol (vö. 63,4), de azt is akarja, hogy ez a béke átadásában lévő igazság uralkodjon mindig a kapcsolatainkban, az élet és a szívek közösségében, melyet szentségileg az Eucharishtiában kapunk. Mindenben arra kér bennünket, hogy ne higgyük, hogy testvéri békében élhetünk anélkül, hogy azt Krisztustól kérnénk és tőle kapnánk.